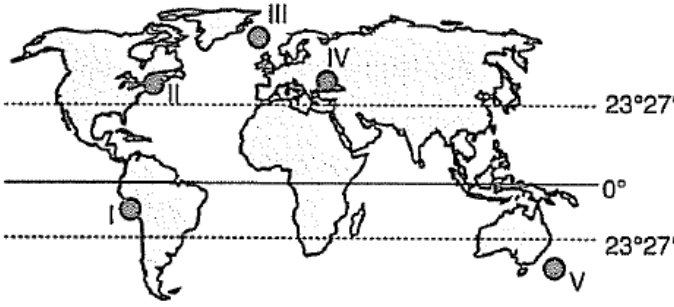

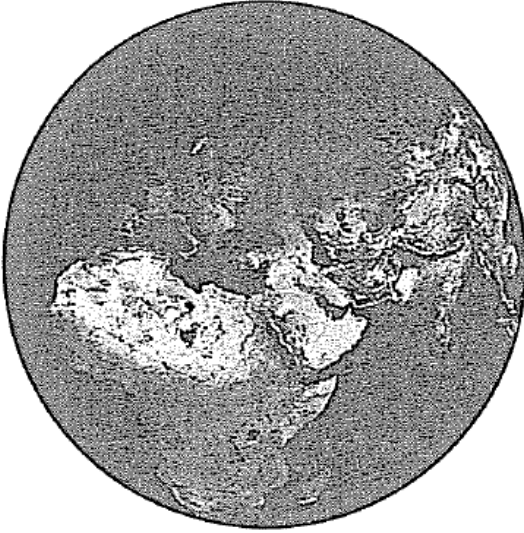
1. Dünyadaki sıcak su kaynaklarının dağılışı fay hatlarıyla paralellik gösterir. Sıcak su kaynaklarının yaygın olduğu alanlara jeotermal bölge denir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış taralı alanlardan hangisinin jeotermal bölgeler arasında yer aldığı söylenemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Gece gündüz sınırının yukarıdaki konumda olduğu bir saatte aşağıda verilen hangi ülkede gündüz süresi daha uzun olur?

- A) İtalya B) İsveç C) Madagaskar
D) Mısır E) Çin

3. Karalar üzerinde çeşitli yollarla oluşan çanaklarda biriken su kütlelerine göl denir.

Suları tatlı olan bir göl için,

- I. Derinliği fazladır.
- II. Buharlaşmayla su kaybı fazladır.
- III. Beslenme kaynakları güçlüdür.
- IV. Fazla sularını bir gideğen yardımıyla dışarıya

boşaltır.

yargılarından hangileri kesin olarak söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

4. Aşağıdaki tabloda, yeryüzündeki biyomlardan bazıları verilmiştir. Kutucuklarda ise bu biyomlarda barınan bitkilerden ve hayvanlardan bazıları verilmiştir.

Biyom	Bitki Örtüsü	Hayvanlar
Tundra	Alpin çayırları	Sazan
Tatlı su	Nilüfer	Tibet Öküzü
Dağ	Akasya	Yırtıcı kuşlar
Savan	Çayır	Zürafa
	Liken	Deve
Ilıman çayır	Boreal ormanları	Boz Ayı

Buna göre biyomlar, bitkiler ve hayvanlar eşleştirildiğinde, aşağıdakilerden hangi ikisi açıkta kalır?

- A) Boreal ormanları – Yırtıcı kuşlar
B) Boreal ormanları – Deve
C) Boreal ormanları – Sazan
D) Liken – Deve
E) Akasya – Tibet Öküzü

5. Aşağıda Türkiye'deki su varlığı ile ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir.

- Tuz Gölü, Sapanca, İznik, Manyas, Burdur, Eber, Akşehir gibi göllerimiz tektonik göllerdendir.
- Nemrut Gölü, Acıgöl, Meke Tuzlası gibi göllerimiz volkanik göllerdendir.
- Eymir, Mogan, Bafa ve Köyceğiz gölleri alüvyal set göllerine örnektir.
- Denizlerimizin tuzluluk oranı Karadeniz'den Akdeniz'e doğru artış gösterir.
- Ege Bölgesi jeotermal enerji potansiyeli yönünden zengindir.
- Türkiyede'ki akarsuların yatak eğimleri ve akış hızları genel olarak batıdan doğuya doğru gidildikçe artar.

Bu bilgiler göz önüne alındığında,

1. Tektonik göller ile volkanik göllerin oluşumunda

- I. Tektonik göller ile volkanik göllerin oluşumunda iç kuvvetler, alüvyal set göllerinin oluşumunda ise dış kuvvetler etkilidir.
- II. Akarsuların yatak eğimi ve akış hızı yükselti ile doğru orantılıdır.
- III. Denizlerimizin tuzluluk oranını belirleyen temel etken enlem faktörüdür.
- IV. Tektonik göller coğrafi bölgelerimizin hepsinde görülür.
- V. Ege Bölgesi'nde kırılmaya uğramış alanlar fazladır.

yargılarından hangisine ulaşamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Akıntılar geldikleri yerin sıcaklığını gittikleri yerlere taşır. Kuzey Yarım Küre'de kuzeye, Güney Yarım Küre'de ise güneye doğru hareket eden akıntılar sıcak karakterlidir. Sıcak su akıntısının etkisinde kalan yüksek enlemlerdeki kıyılar bulundukları enleme göre daha yüksek sıcaklıklara sahip olurlar. **Buna göre, aşağıda verilen akıntılardan hangi ikisinin gittikleri yer bulundukları enleme göre daha sıcak olur?**

- A) Labrador – Peru
B) Golf Stream – Brezilya
C) Kuroşivo – Oyaşivo
D) Golf Stream – Oyaşivo
E) Labrador – Brezilya

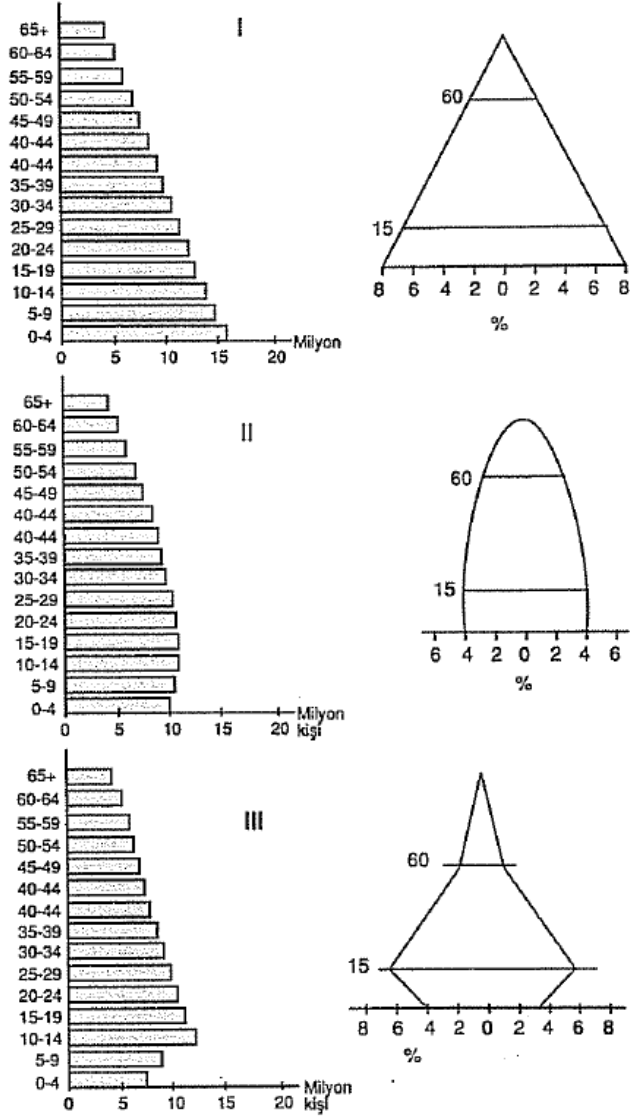
7. Nüfus artış hızı çok yüksek olan ülkelerde insanların beslenme, barınma, eğitim, sağlık gibi temel gereksinimlerinin karşılanması giderek zorlaşır. Bu durumdaki ülkelerin nüfus artış hızını azaltıcı bazı uygulamalara başvurması beklenir.

Buna göre, nüfus artış hızının düşürülmesi için alınabilecek en etkin uygulamanın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Evlenme yaşının düşürülmesi
B) Başka ülkelere işçi göçünün teşvik edilmesi
C) Aile planlamasının yaygınlaştırılması
D) Zorunlu eğitim süresinin azaltılması

E) Az çocuklu ailelerin ödüllendirilmesi

8. Aşağıda üç farklı ülkeye ait nüfus piramidi verilmiştir.

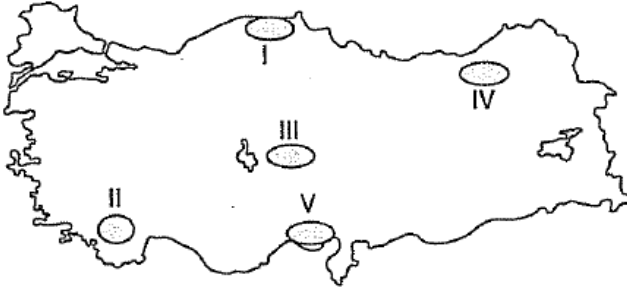
Buna göre, piramitlerin ait olabileceği ülkeler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Bangladeş	İngiltere	Japonya
B) Hindistan	Türkiye	İran
C) İran	İngiltere	Endonezya
D) Haiti	Irak	Hindistan
E) İngiltere	Japonya	Bangladeş

9. Ali: Yaşadığım yerdeki arazinin eğimi % 15'ten fazladır. Sarp arazi denilen bu alanların ülke topraklarına oranı % 60 dolayındadır. Bölgemizde çok şiddetli erozyon etkili olduğu için toprak örtüsü iyice incelmıştır. Bu nedenle hayvancılık ve ormancılık fa-

aliyetleri yapılabilmektedir. Tarım sadece taraçalan-
dırılabilen yerlerde görülmektedir. Ulaşımın da zor
olduğu bölgemizde nüfus yoğunluğu ülke ortalama-
sının altındadır.

Mert: Yaşadığım yer % 5'ten daha az bir eğime sa-
hip düz ve hafif engebelerdir. Genel olarak ovalarla
kaplıdır. Yer altı suyu yönünden zengin olup tarım-
sal faaliyetler gelişmiştir. Ulaşımın kolay olduğu bu
nitelikteki arazilerin Türkiye toprakları içindeki payı-
nın % 8 dolayında olduğu bilinmektedir.

Buna göre, Ali'nin ve Mert'in tanıttığı alanların
yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden
hangileri olduğu söylenebilir?

Ali	Mert
A) I	II
B) III	IV
C) II	I
D) IV	V
E) I	IV

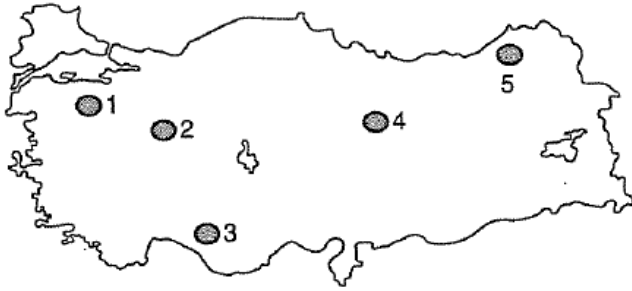
10. Bir ticaret merkezinde ticaretin yıl boyunca veya
belirli sezonlarda yoğun olmasıyla, o merkezde ti-
carete konu olan mallar arasında doğrudan bir iliş-
ki vardır.

Buna göre, aşağıdaki yerlerden hangisinde tica-
retin yıl içerisinde daha uzun süreyle canlılığını
koruduğu söylenebilir?

- A) Adapazarı çevresi
- B) Kapadokya
- C) Ordu - Giresun çevresi
- D) Fethiye çevresi
- E) Panayır ve fuar merkezleri

11. Türkiye'de demir, krom, tuz, mermer, linyit, manganez, bakır, bor gibi madenler yaygın olarak bulunur. Bu durum üzerinde Anadolu'nun geçirdiği Jeolojik dönemler, meydana gelen tektonik olaylar ve göl çanaklarındaki buharlaşma ve tortulaşma etkilidir.

Aşağıdaki Türkiye haritasında numaralanmış noktalardan her biri bir maden yönünden zengin alanı yaklaşık olarak göstermektedir.

Buna göre, çıkarılan maden çeşidi ve bu madenin kullanım alanı hakkında aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) 1'de bor minerali bulunur. Birbirinden farklı yüzlerce kullanım alanı vardır.
- B) 2'de fosfat çıkarılır. Bronz üretiminde kullanılır.
- C) 3'te boksit çıkarılır. İnşaat, elektrik - elektronik, uçak, otomotiv gibi geniş alanlarda kullanılan alüminyum üretilir.
- D) 4'te demir çıkarılır. Metal sanayisinin ham maddesidir.
- E) 5'te bakır çıkarılır. Elektrik - elektronik sanayisinin temel ham maddesidir.

12. Aşağıda dört farklı boğaz veya kanalın özellikleri verilmiştir.

- Açılmasıyla, Büyük Okyanus ve Atlas Okyanusu arasındaki en kısa ticaret yolu sağlanmış oldu.
- Açılmasıyla, Avrupa ve Hint Okyanusu arasındaki en kısa ticaret yolu sağlanmış oldu.
- Kuzey Buz Denizi'ni Büyük Okyanus'a bağlar.
- Basra Körfezi'ne kıyısı olan ülkeler ve Orta Doğu petrolünün uluslararası piyasalara dağıtım için önemlidir.

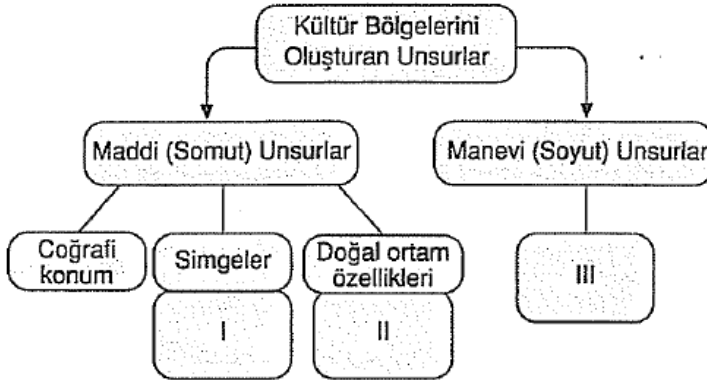
Aşağıdakilerden hangisi, bu boğaz veya kanal

lardan biri değildir?

- A) Hürmüz Boğazı B) Süveyş Kanalı
C) Bering Boğazı D) Panama Kanalı
E) Malaka Boğazı

13. Bir grup insanın veya toplumun ortak yaşam tarzına kültür denir. Yaşam tarzı, o grubu veya toplumu çevresinden ayırarak kültür bölgelerinin oluşmasına ortam hazırlar.

Aşağıdaki kavram haritasında kültür bölgelerinin oluşumunda etkili olan unsurlar verilmiştir.

Buna göre, kavram haritasının doğru tamamlanabilmesi için, numaralı kutucuklarda aşağıdaki unsurlardan hangisinin yer alması beklenmez?

	I	II	III
A)	Anıtlar	İklim özellikleri	Dil
B)	Mezar taşları	Doğal bitki örtüsü	Din ve inanış
C)	Mimari biçim	Toprak özellikleri	Dünya görüşü
D)	Giyim kuşam	Su özellikleri	Edebiyat
E)	Hukuk kuralları	Müzik aletleri	İklim özellikleri

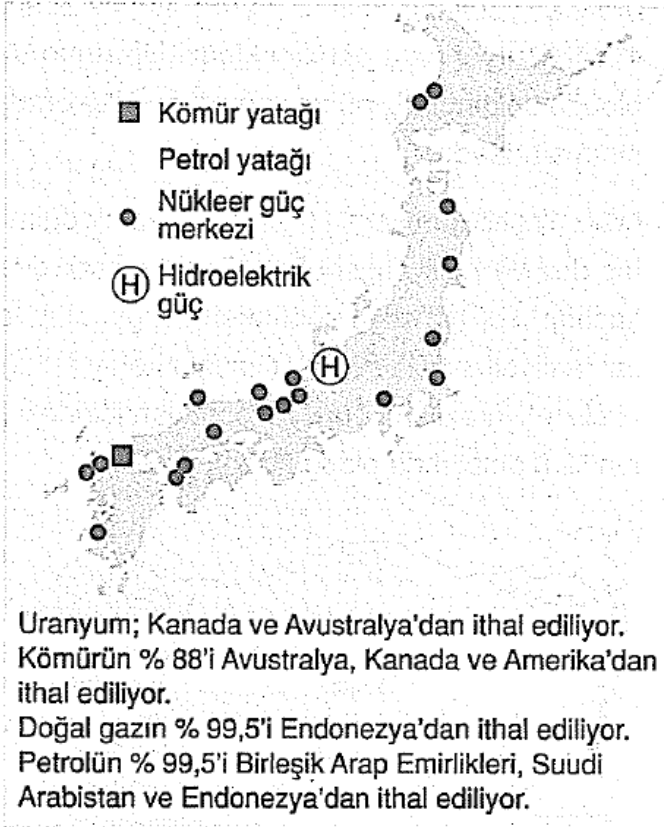
14. Teknolojideki gelişmeler insanın hayatını kolaylaştırırken, insanla beraber hemen bütün canlıların sağlığını tehdit edecek çevre sorunlarına neden olmaktadır.

Buna göre, teknolojik gelişmelerin neden olduğu aşağıdaki çevre sorunlarından hangisinin

yol açacağı etkinin daha uzun süreli olduğu
söylenbilir?

- A) Su kirlenmesi
- B) Toprak kirlenmesi
- C) Radyoaktif kirlenme
- D) Hava kirlenmesi
- E) Ses kirliliği

15. Japonya enerji ve ham madde yönünden çok fakir bir ülkedir. Buna rağmen sanayileşme alanında ilk sıralarda yer alır. Aşağıdaki haritada Japonya'nın ithalatında yer alan bazı ham maddeler ile ülkenin sahip olduğu kaynaklar gösterilmiştir.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak Japonya için;

- I. Enerji ve ham madde yönünden dışarıya bağımlıdır.
- II. Sahip olduğu başlıca enerji kaynakları kıyı kesimlerde toplanmıştır.
- III. Enerji ithalatını Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Endonezya, Avustralya, Kanada ve ABD ülkelerinden karşılar.
- IV. Enerji üretiminde en çok hidroelektrikten yararlanır.

Yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız IV B) Yalnız III C) II ve III
D) I ve III E) I ve II

16. Nemli tropikal ormanlar, barındırdıkları bitki ve hayvan potansiyeliyle, ürettikleri oksijen miktarıyla insanlar için eşsiz bir zenginlik kaynağıdır. Bu doğal zenginlik kereste, kağıt, odun hamuru, yakacak ihtiyacı, tarla açma, turizm amaçlı yerleşim alanları yapma gibi çeşitli nedenlerle hızla tüketilmektedir. Ancak ormanların tahrip edilme düzeyi her ülkede aynı değildir.

Buna göre, aşağıdaki alanlardan hangisinde, nemli tropikal orman tahribatının diğerlerine göre daha az olduğu söylenebilir?

- A) Zaire Havzası B) Filipinler
C) Bangladeş D) Endonezya
E) Batı Afrika

17. Bangladeş, Asya'da Himalaya Dağları'nın güneyinde Ganj ve Brahmaputra nehirlerinin birleşerek Bengal Körfezi'ne ulaştığı bölgede yer alır. Adeta bir seller ülkesi diyebileceğimiz Bangladeş'te her yıl onlarca sel ve taşkın afeti yaşanmaktadır. Böylece tarım ve yerleşim alanları büyük zarara uğrarken çok sayıda can kaybı da yaşanmaktadır. Örneğin 1998'in Eylül ayında gerçekleşen sel ve taşkınlar yaklaşık 7 milyon evin tahrip olmasına, en az 25 milyon insanın evsiz kalmasına, 2 binin üzerinde insanın ölmesine neden olmuştur. % 80'i sular altında kalan ülkede birçok kamu hizmeti kesintiye uğramıştır.

Buna göre, Bangladeş'in sel felaketlerinden büyük zararlara uğramasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Kar erimeleri ve şiddetli muson yağışlarının da etkisiyle Ganj ve Brahmaputra nehirlerindeki su miktarlarının artması
B) Hızlı nüfus artışının etkisiyle orman tahribatının artması ve ekolojik dengenin hızla bozulması
C) Ülkenin büyük bir bölümünün deniz seviyesine yakın bir yükseltiye sahip olması
D) Yüz ölçümünün geniş olması ve nehirlerin genel akış yönünün kuzey - güney doğrultulu olması
E) Coğrafi konumunun sel olayları için elverişli olması

18. Doğal kaynakların keşfi ve kullanımı ile insan faaliyetlerindeki değişim arasında yakın bir ilişki vardır. İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek, ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve daha iyi şartlarda yaşayabilmek için doğal kaynak arayışını sürdürmüşlerdir. Yaptıkları keşif ve icatlarla ortaya çıkan ekonomik faaliyetler çeşitli doğal kaynakların önemini artırmıştır. Aşağıda insanların tarihsel süreç içerisinde yaptığı bazı keşif ve icatlar örnek olarak verilmiştir.

- I. Neolitik Çağ'da insan bazı bitkilerin tarımını yapmayı öğrenerek yerleşik yaşama geçmiştir.
- II. Maden Çağı'nda bakır, demir gibi madenler keşfedilerek işlenmeye başlanmıştır.
- III. Orta Çağ'da su ve yel değirmenleri icat edilmiştir.
- IV. 1873'te su gücüyle çalışan dinamo icat edilmiştir.
- V. Sanayi Çağı'nda insanların gelir düzeyi artmış, hizmet sektörü büyümüştür.

Bu keşif ve icatlar, önemine katkıda bulundukları unsurlarla eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi yanlış olur?

- A) I - Tarım toprağı
- B) II - Maden yatakları ve ormanlar
- C) III - Çayır, otlak ve ormanlar
- D) IV - Akarsular
- E) V - Turizm, doğal ve kültürel kaynaklar

19. Türkiye'de 1923 - 1963 yılları arasında savaş dönemlerinin etkileri, salgın hastalıklar, yüksek ölüm oranı tarımda makineleşmenin sağlanamaması gibi nedenlerle nüfus artışını destekleyici uygulamalar olmuştur. Planlı ekonomiye geçişle birlikte 1963'ten günümüze kadar olan dönemde ise resmen nüfus artış hızını düşürücü nüfus politikaları uygulanmış, 1965 yılında Nüfus Planlaması Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Buna göre, 1963'ten itibaren uygulanan nüfus politikasının gerekçeleri arasında aşağıdakilerden hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Hızlı nüfus artışının ekonomik kalkınmayı yavaşlatması
- B) Tarımda makineleşmenin yaygınlaşması
- C) Kişi başına düşen ulusal gelirin artması
- D) Ölüm oranının azalması
- E) Askeri güç kavramında insan gücünün yerini teknolojik silah gücünün alması

20. Atmosferdeki oranı giderek artan sera gazlarının küresel iklim değişimindeki önemli etkilerinden biri küresel ısınmadır. Cenevre Raporu olarak da bilinen "İklim Değişimi 2001: Etkileri, Uyum ve Hassasiyet" raporu, yerkürenin tahmin edilenden daha ciddi bir iklim sorunuyla karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Rapor, önümüzdeki yüzyıl içerisinde dünyanın 1,4 ile 5,8°C ısınacağı ve deniz seviyesindeki yükselmenin 90 cm yi bulacağını öngörmektedir.

Buna göre, küresel ısınmanın gelecekteki bölgesel etkileriyle ilgili olarak aşağıda verilen öngörülerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Kuzey ve Batı Afrika'da çölleşme hızlanacak, su potansiyeli ve tahıl üretimi düşecektir.
- B) Çin, Hindistan, Japonya ve Güneydoğu Asya ülkelerinde deniz seviyesindeki aşırı yükselme ve fırtınalar milyonlarca insanın göç etmesine neden olacaktır.
- C) En çok zarar gören devletler küçük ada devletleri olacaktır. Mercan adaları, balık yatakları ciddi hasar görecektir, ada ülkelerindeki turizm faaliyetleri zayıflayacaktır.
- D) Tarımsal üretim, su kaynakları ve turizm faaliyetleri açısından Güney Avrupa önemini koruyacak, Kuzey Avrupa'dan Güney Avrupa'ya göçler artacaktır.
- E) Kutup bölgelerindeki buzulların ve donmuş toprakların erimesiyle, deniz seviyesindeki yükselme geri dönüşü olmayan bir süreci tetikleyecektir.

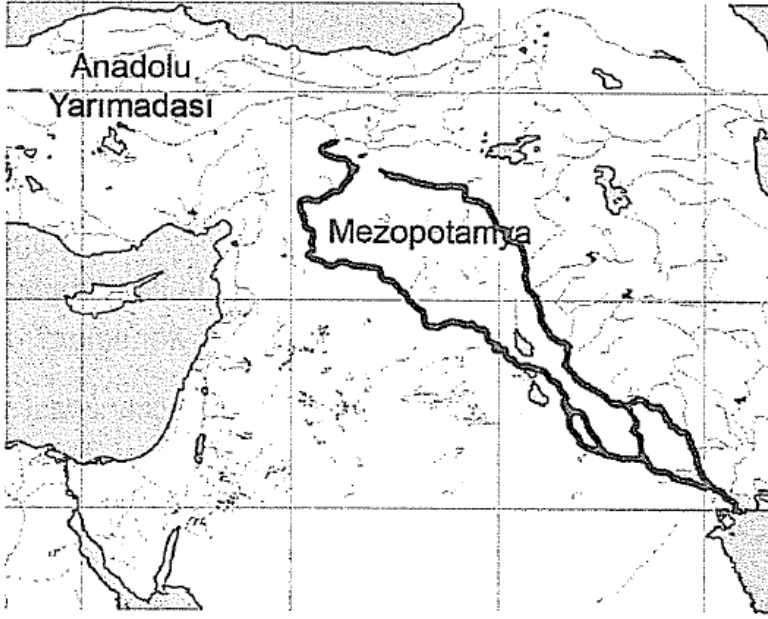
21. Türkiye'nin fiziki ve beşeri coğrafya unsurları göz önüne alınarak, jeopolitik açıdan avantajlı ve dezavantajlı yönleri karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi yanlış olur?

- A) Bir yarımada şeklinde olması, denizden gelebilecek tehditleri kolaylaştıran bir dezavantajdır.
- B) Sahip olduğu sınır aşan nehir sularının kullanımında zaman zaman komşu ülkelerle sorunlar ortaya çıkmaktadır.
- C) Kafkasya - Balkanlar - Orta Doğu - Orta Asya

gibi alanlara yönelik ticaretin artmasıyla Türkiye bir ulaşım koridoru olma avantajı yakalamıştır.

- D) Petrol ve doğal gaz havzalarına yakın olması, enerji ihtiyacını kolaylıkla karşılama avantajı sağlamaktadır.
- E) Çok sayıda ülkeyle kara sınırının bulunmasının Türkiye'ye herhangi bir dezavantajı yoktur.

22. Aşağıdaki haritada Mezopotamya uygarlığının yayılış alanı gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Mezopotamya uygarlığının özelliklerinden biri değildir?

- A) Anadolu'dan Basra Körfezine doğru yayılmıştır.
- B) İklim çeşidi fazla olan bir coğrafyada kurulmuştur.
- C) Asya - Akdeniz uygarlıkları arasındaki ticaret ve göç yolları üzerinde kurulmuştur.
- D) Yazıyı kullanan ilk uygarlık olarak kültür alanına önemli katkılar sağlamıştır.
- E) Farklı uygarlıkların izlerini taşıyan karma bir kültürel birikim oluşmuştur.

23. Aşağıdakilerden hangisinde yerşekillerinin Türkiye ikliminin üzerinde etkili olduğuna kanıt gösterilemez?

- A) Batı kıyılarının doğu sınır alanlarından sıcak ol-

- B) Çukurovadaki yağış miktarının Muğla'dan az olması
 C) Antalya'nın Rize'den sıcak olması
 D) Kıyı kesimlerin iç kesimlerden fazla yağış alması
 E) Ankara'nın Erzurum'dan sıcak olması

24. Uzun süre Portekiz'in İngiltere'nin sömürgesi olan Nijerya ancak 1960 yılında bağımsızlığını kazanabilmiştir. Aşağıdaki tabloda Nijerya ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Çalışan Nüfusun ekonomik sektörlere dağılımı	Tarım % 70 Sanayi % 10 Hizmet % 20
Ortalama yıllık doğum oranı	‰ 42
Ortalama yaşam süresi	47
Okur yazar oranı	% 61
Şehirselle nüfus oranı	% 43
Nüfusun yaş gruplarına dağılımı	0 - 14 yaş % 44 15 - 64 yaş % 53 65 yaş ve üzeri % 3

Buna göre, Nijerya ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfusun ülkeye dağılımı hemen hemen dengelidir.
 B) Doğal kaynaklarını uzun süre kendini geliştirme yönünde kullanılamamıştır.
 C) Sanayisi gelişmemiştir.
 D) Nüfus artış hızı yüksektir.
 E) Dış alımında sanayi ürünleri, dış satımında ham madde ve tarım ürünleri birinci sıradadır.